

Brist i skatteloggikk

INNLEGG Skatt

Aoverbevis allmennheten om at aksjonærer faktisk betaler skatt når ligningen viser null, er en betydelig pedagogisk utfordring, ifølge førsteamanuensis Espen Sirnes (DN 13. februar). Sirnes' forsøk på å takle denne utfordringen bryter imidlertid sammen nærmest før han har fått begynt.

Hans første forutsetning er nemlig at overskuddet i bedriften «utvilksomt» tilhører aksjonærene. På samme måte som banken ikke kan ta æren for at bankkunden betaler skatt på renter av innskudd, mener derfor Sirnes at det egentlig er aksjonærene som betaler selskapsskatten (eller noe av

**FÅ JUSEN
RETT. Det er et
nyttig utgangspunkt, mener
professor Beate
Sjøfjell.**

den) fordi overskuddet tilhører aksjonærene. Dette er galt. Aksjonærene eier ikke overskuddet og kan ikke disponere over det slik en bankkunde kan over renter av sitt innskudd.

Aksjonærene eier nemlig ikke selskapet, slik en bankkunde eier egne penger. Aksjonærene eier aksjene, som gir visse kontrollrettigheter i selskapet for å beskytte den investeringen som opprinnelig er gjort i selskapet.

Aksjonærene har ikke ansvar for selskapets forpliktelser. Det er dette vi kjenner som det begrensede ansvar som er et karakteristisk trekk ved aksjeselskaper. Mindre kjent er kanskje motsatsen: «lock in»-effekten. Dette betyr at aksjonærene kan ikke ta ut penger fra selskapet, heller ikke det som tilsvare opprinnelig innskutt aksjekapital.

Aksjonærer kan bare få ut midler fra selskapet når det er tillatt etter aksjelovenes bestemmelser, typisk ved utdeling av utbytte. Dette kan bare skje etter forslag fra styret og påfølgende vedtak på generalforsamlingen. Aksjonærene har derved det siste ordet på generalforsamlingen om de skal få utbytte iht. styrets forslag eller ikke. Men selve beslutningen om å foreslå utbytte ligger til styret.

At kontrollerende aksjonærer kan påvirke eller presse styret til å foreslå utbytte av en viss størrelse endrer ikke på dette. Det kan også tenkes at en mektig fagforening eller forhandlingsdyktige nøkkelsatte kan påvirke et selskap til å gi ekstra lønnsforhøyelse eller bonus. Det gjør ikke at de ansatte kan sies å eie noen del av selskapets fremtidige overskudd før det er besluttet, for eksempel, utdelt som bonus.

Hva slags skattesystem vi skal ha er et stort og viktig spørsmål. Et nyttig utgangspunkt er at de juridiske premissene i diskusjonen er riktige. Å få det til er også en pedagogisk utfordring av dimensjoner.

■ *Beate Sjøfjell, professor dr. juris ved Det juridiske fakultet i Oslo*